

Narodnogospodarski Vestnik.

Glasilo slovenskega trgovskega društva „Merkurja“.

II. letnik.

V Ljubljani, dne 15. januarja 1903.

Št. 10.

II. redni občni zbor slovenskega trg. društva „Merkurja“.

II. redni občni zbor slovenskega trgovskega društva »Merkurja« se je ob obilni udeležbi društvenikov vršil v nedeljo dne 4. januarja 1903. l. v društvenih prostorih v »Narodnem domu«. Namesto radi boleznj odsotnega predsednika g. ces. svetnika Ivana Murnika je otvoril zborovanje podpredsednik g. Ig. Kessler, predstavil vladnega zastopnika g. svetnika Podgorška in pozdravil navzočne člane. Omenil je, da je društvo v preteklem letu prav lepo napredovalo, ter izrekel željo, da bi se zanimanje zanj čimdalje bolj širilo. Ko je še poudaril, da gre največja zasluga za doseg nedeljskega počitka društvu »Merkurju«, je pozval društvenega tajnika, da poda poročilo o društvenem delovanju v preteklem letu.

Tajnika g. Frana Goloba poročilo se je glasilo nekako takole:

»Predno preidem k poročilu, mi je omeniti, da je apel prejšnjega tajnika g. Lindtnerja glede večjega zanimanja za društvo in glede večje agitacije za društvo rodil lep sad; zanimanje za naše društvo se je namreč v tem letu zelo povečalo. Ko je prevzel sedanji odbor društvene posle, ni bilo tega uspeha pričakovati. Kakor izkazuje lansko tajnikovo poročilo, je bilo tedaj vseh članov 220, in sicer 169 rednih in 51 podpornih, in še teh je v mesecu januarju izstopilo iz društva okoli 60. Tako je pričel sedanji odbor z velikimi težkočami. A odbor se ni strašil velikega truda. Svojo največjo skrb je obrnil na pridobivanje novih članov, da pridobi tako društvu čim največ gmotnih sredstev, zajedno pa pričel z intenzivnim delom v društvu samem, da ga usposobi ustrezati svojemu namenu in nuditi članom to, kar smejo po pravici zahtevati od njega.

Pri tem mi je pred vsem omeniti zares velike požrtvovalnosti našega predsednika g. ces. svetnika Ivana Murnika, ki zavzema to častno mesto že od ustanovitve društva. Dasi bolan, je vendar posegal v društveno delovanje. Pri prireditvi naše veselice in drugih raznih društvenih prireditvah nam je stal z nasvetom vedno na strani, k veselici pa je prispel z velikodušnim darom 120 K. Da našega velezasluž-

nega predsednika vsi društveniki v resnici visoko spoštujemo, smo izkazali s tem, da smo ga ob vsaki društveni prireditvi bodisi na izletu ali veselici pozdravili z brzojavkami ali pa pismeno.

Ker je bil predsednik bolan, ga je zastopal društveni podpredsednik g. Kessler ter vodil odborove seje in je bil tudi pri vsaki društveni prireditvi navzočen.

Društveni odbor se je razdelil kakor prejšnje leto v odseke, in sicer so se osnovali naslednji: redakcijski, šolski, posredovalni, pevski, dalje veselični in zabavni odsek.

Redakcijski odsek je izpolnil svoje dolžnosti popolnoma, za to mu gre največje priznanje. Ne bom se bavil dalje ž njim, saj dobiva vsak član »Narodnogospodarski Vestnik«, iz katerega lahko spozna neumorno delovanje tega odseka.

Delovanje šolskega odseka je bilo v tem letu povoljno. Otvorili so se večerni tečaji za trgovsko knjigovodstvo in korespondenco, katero je poučeval g. Sajovic, ter poseben tečaj za laščino, ki jo je poučeval g. Škerbinc. Laški tečaj se pridno nadaljuje, tečaj za knjigovodstvo pa je v preteklem mesecu začasno prenehal, ker se člani v tem mesecu radi raznih zadržkov niso mogli redno udeleževati pouka. Pripomniti je, da se je za vsako drugo društveno prireditev pokazalo več zanimanja nego za šolo, ki je za trgovski naraščaj prepotrebna.

Glede posredovanja služb mi je poročati, da se je zanj vzbudilo v tem letu precej zanimanja kakor od strani trgovcev tako tudi od strani trgovskih sotrudnikov. Pripomniti pa je, da posredovalni odsek ni mogel vedno popolnoma ustrezati željam, ker je pri nas občuten primanjkljaj dobrih trgovskih sotrudnikov. Primerilo se je tudi opetovano, da smo prejeli o kakem članu najboljše informacije, a le-ta ni poslal tvrdki, ki je iskala trgovskega sotrudnika, ponudbe v primerni obliki. Tako se je zgodilo v par primerih, da dobro popisan in porabljen trgovski sotrudnik le radi slabe oferte ni dobil zaželjene službe, čeprav ga je društvo priporočilo. Radi tega opozarjam vse g. člane iz vrste trgovskih sotrudnikov, naj to pri pošiljanju ofert vpoštevajo. Na zahtevanje dobe pri društvu slovenske in nemške ponudbene vzorce brezplačno. Dalje moram še omeniti, da se je pokazal občuten

primanjkljaj starejših trgovskih sotrudnikov, tako da je zelo težko ustreči željam trgovcev, ki iščejo vojaščine prostih sotrudnikov. Ta primanjkljaj pa je razlagati tako, da si veliko število vojaščine prostih sotrudnikov izbere netrgovske službe, oziroma jih tudi mnogo ostane pri vojaki. Da bi se razmere predrugačile, sedaj ni misliti. Morda se obrne na bolje, ko se uveljavi pokojninsko zavarovanje.

Tudi pevski odsek se je poprijel letos resno svoje naloge. Tako je sodeloval naš pevski zbor pri treh društvenih izletih ter nas izborno zabaval. Dalje je priredilo društvo letos veliko veselico, pri kateri je pevski zbor vrlo rešil svojo nalogo. Tudi je pevski zbor letos sodeloval pri »večeru Konopnicke«, ki ga je priredilo »Splošno slovensko žensko društvo« dne 7. novembra, in na Silvestrovem večeru, ki ga je priredilo telovadno društvo »Sokol« v Ljubljani. Pri obeh teh prireditvah je pevski zbor častno nastopil ter žel obilo pohvale. Da se je pevski zbor ustanovil, gre največja zasluga g. Drčarju. Da pa ta zbor napreduje, je zasluga društvenega pevovodje g. Sachsa, ki je z vztrajnostjo in marljivostjo vodil pevske vaje ter povzdignil pevski zbor do sedanje višine. Posebej pa je omeniti, da nas je pri društvenih prireditvah vedno podpiral g. Lilleg. Čeravno trgovec, ki ima obilo drugih poslov, se je vedno drage volje odzval vabilom za sodelovanje; poleg njega mi je še omeniti g. Rusa, ki ima za naš pevski zbor obilo zaslug. Želeti je, da pevski zbor vztraja pri marljivem svojem delu, kajti pokazalo se je, da je petje društvu izvrstna vez.

V preteklem letu je društvo, kakor že omenjeno, priredilo veliko društveno veselico, ki se je izvrstno obnesla, dalje je priredilo društvo dva ogleda industrijskih podjetij ter zabaven izlet. Prvi izlet je bil v Kranj, kjer smo si ogledali velikansko podjetje gosp. Vinka Majdiča, na drugem izletu smo si ogledali papirnico v Vevčah, tretji izlet pa je bil zabaven, in sicer v Sotesko. Vseh teh izletov so se gg. člani v obilnem številu udeležili. Z izletom v Kranj smo si pridobili mnogo novih članov, a gotovo bi bila tam že danes podružnica, če bi to naša sedanja pravila dopuščala.

Uredništvo »Narodnogospodarskega Vestnika« je bilo tudi v preteklem letu v rokah g. dr. Murnika, ki ima največje zasluge za naš list in čigar veliko požrtvovalnost mora priznati vsakdo izmed nas. Ne smemo tudi pozabiti požrtvovalnosti g. pisateljev, ki so zvečine brezplačno spisali toliko izbornih člankov. Tu mi je še omeniti, da se je za list sicer v tem letu zanimanje izdatno pomnožilo, a vendar še ni zanj tistega zanimanja, katero mu gre kot edinemu slovenskemu trgovskemu listu. Treba je torej, da vsi gg. člani store svojo dolžnost ter list med znanci še bolj širijo. Posebno naj našega lista ne manjka v gostilnah in kavarnah. Za naš list agitirati nam je tem lažje, ker je trgovstvo v mestih in trgih že tako močno zastopano, da v gostilnah in kavarnah lahko odločno zahtevamo naš list. Prav nič težko bi ne bilo, znatno pomnožiti število članov in naročnikov na naš list, če bi vsak društvenik storil dolžnost do svojega stanu,

oziroma do društva. Društvo bo tem lažje in tem bolje vršilo svojo nalogo, čim več članov bo imelo, čim več gmotnih sredstev mu bo na razpolago. Zlasti polagam na srce gospodom članom, naj z vso vnemo delujejo na to, da bodo vse slovenske tvrdke inserirale v našem listu.

Glede društvene čitalnice mi je omeniti, da je bila letos dobro obiskana. Vse slovenske liste razen »Slovenca« dobiva naše društvo sedaj v zameno. Bodi uredništvom izrečena najtoplejša zahvala za pošiljanje listov v zameno! Tudi knjižnica se je letos povečala in gg. člani si pridno izposojujejo knjige.

Omeniti mi je še, kaj je društvo v tem letu doseglo drugega. Z našo veselico kakor tudi s sodelovanjem smo povzdignili ugled društva. Društvo se je letos zavzelo z vso vnemo za nedeljski počitek; poslalo je tozadevne vloge c. kr. deželni vladi, mestnemu magistratu in gremiju trgovcev v Ljubljani. Uspeh je bil dovoljen, ker je bil tudi gremij popolnoma na naši strani. To je najlepši znak za naše društvo, da ta korporacija, ki zastopa interese trgovcev, uvideva upravičenost naših teženj ter nas podpira. Z nedeljskim počitkom si je pridobilo društvo neovrženih zaslug in je na to pridobitev lahko ponosno. Dalje je odbor sklenil društveno delovanje povečati ter pričeti s podružnicami; predlagal bo v ta namen nekaj prememb pravil, o katerih bomo še na drugem mestu izpregovorili.

Letos je vložilo društvo tri prošnje za podpore, in sicer trgovski in obrtniški zbornici, deželnemu zboru in mestnemu magistratu. Prošnji na deželni zbor in mestni magistrat sta še nerešeni. Trgovska in obrtniška zbornica pa nam je naklonila 600 K podpore, torej 200 K več nego lansko leto. S tem velikodušnim darom kot prispevkom za vzdrževanje našega društvenega glasila je priznala slavna zbornica, kako zelo je ta list pomemben za trgovstvo in narodno gospodarstvo. Usojam se predlagati, da izreče današnji občni zbor slavni trgovski in obrtniški zbornici za velikodušni dar iskreno zahvalo.

Glede nerešenih dveh prošenj na visoki deželni zbor in slavni mestni magistrat je predlagal poročevalec resoluciji, v katerih se prosi slavni deželni odbor, da radi nedelavnosti deželnega zbora blagovoli sam ugodno rešiti prošnjo za podporo, slavni mestni magistrat pa, da blagovoli istotako ugodno rešiti prošnjo za podporo, ker bi se brez teh podpor društvo moralo omejiti v svojem delovanju ali pa celo moralo ustaviti izdajanje lista, ki se splošno smatra za potreben.

»Dalje stavim še predlog, da se izreče zahvala časopisom, ki so društvene težnje drage volje podpirali ter o raznih društvenih prireditvah poročali, namreč: »Slov. Narodu«, »Slovenca« in »Laibacher Zeitung«.

Odbor se je posvetoval o ustanovitvi informacijske pisarne; ustanovila naj bi se pozneje, ko bo društvo finančno bolje podprto. Odbor je vložil prošnjo pri vodstvu internacionalne panorame za znižane cene

ter dosegel za člane in njih rodbine polovično vstopnino. Dalje se je odbor zavzel za pomočniški odbor v gremiju trgovcev ter prejel odgovor, da dobijo trgovski sotrudniki takoj pomočniški odbor, ko se pravila gremija premene.

Društvo je štelo konec leta 423 članov, in sicer enega ustanovnika, 328 rednih ter 94 podpornih članov. Če to število primerjamo s številom, ko je sedanji odbor prevzel društvene posle, se razvidi, da je v tem letu pridobilo društvo nad 280 novih članov. Društvo je torej tudi v tem oziru najsjajnejše napredovalo.

S tem je moje poročilo končano ter prosim, da ga blagovoli slavni občni zbor odobriti.»

Poročilo se je soglasno odobrilo.

Zatem je poročal društveni blagajnik gospod A. Peruzzi. Društvo je imelo v preteklem letu 7261 K 91 h dohodkov ter 6453 K 91 h stroškov, torej 808 K prebitka. Proračun za tekoče leto pa kaže 6259 K dohodkov ter 5118 K izdatkov. V imenu pregledovalcev računov je poročal g. J. Zupančič, da so računi v najlepšem redu. Nato je stavil g. Vidic predlog, naj se izreče zahvala občnega zbora tajniku g. Golobu in blagajniku g. Peruzziju. Predlog je bil soglasno sprejet.

Društveni tajnik g. Golob je poročal o premembi pravil. Sklenilo se je, povečati delokrog društva z ustanovitvijo podružnic. Poročevalec je predlagal primerne spremembe pravil, ki so se sprejele.

V odbor so bili nato izvoljeni vzklikoma: za predsednika g. ces. svetnik Ivan Murnik, za podpredsednika g. Ignacij Kessler ter za predsednika društvenega razsodišča gospod dr. Karel Triller; po glasovnicah pa: a) iz vrste samostojnih trgovcev gg.: Domicelj Fran, Jebačin Ivan, Kavčič Edmund, Kham Fran in Schwentner Lavoslav; b) iz vrste trgovskih nastavljenecv gg.: Drčar Josip, Gaber Albert, Jeran Leopold, Legat Leopold, Rus Alojzij, Sajovic Ferdo, Škerbinc Silvester, Vidic Alojzij, Zupančič Ivan in Magdič Pavel; c) iz vrste podpornih članov gg.: dr. Murnik Viktor, dr. Windischer Fran in Golob Fran. Za preglednika računov sta bila izvoljena gg.: Kenda Ivan in Novak Alojzij.

Pri slučajnostih se je oglašil prvi g. A. Vidic ter predlagal, naj se izreče uredniku našega lista g. dr. Murniku zahvala za njegov trud in požrtvovalnost. Soglasno s trajnim ploskanjem sprejeto. Dalje je poudarjal g. Vidic, da je najprvo prihodnjemu odboru poskrbeti, da g. dr. Murnik še nadalje ostane urednik našemu listu. Tudi je omenil, da nekateri govore, da list premalo zastopa interese trgovskih sotrudnikov. To je lahko umevno, ko ravno iz vrste sotrudnikov ne dobiva »Vestnik« nikakega gradiva. Skrbeti je torej tudi za to, da trgovski sotrudniki kaj stvarnega spišejo ter pošljejo uredništvu »Vestnika«, ki bo stvarne članke gotovo rado objavljalo. G. Škerbinc je omenil glede stroškov za »Narodnogospodarski Vestnik«, da so previsoki, kajti, čeravno dobiva društvo podpore, vendar znašajo stroški za list še poleg podpor ogromno vsoto okroglo 3000 K. — G. Drčar je

predlagal zahvalo našemu požrtvovalnemu predsedniku g. ces. svetniku Ivanu Murniku. Z velikim navdušenjem ter z klici »živio Murnik« sprejeto. Dalje je omenil požrtvovalnost društvenega tajnika, ki je vodil tajniške posle brezplačno in v resnici vzorno, ter predlagal, da se mu dodeli v bodoče še ena moč, ker društveni posli rapidno naraščajo. Soglasno sprejeto.

Zatem se je pričel razgovor o odpravi novoletnih daril. K tej točki se je oglašil prvi g. Drčar ter dejal, da se je v preteklem letu pokazalo, da nam je trgovstvo v Ljubljani naklonjeno ter da tudi mi moramo posvedočiti, da smo trgovstvu naklonjeni in vdani. Največjega pomena za trgovce je odprava novoletnih daril strankam. Govornik je omenil, da se je ta zastarela navada najbrže udomačila vsled umazane konkurence in se sedaj tako ukoreninila, da ima trgovstvo v Ljubljani radi tega veliko škodo. Govorniku so znane samo nekatere tvrdke, ki potrošijo vsaka za novoletna darila nad 2000 K; koliko pa je še drugih, o katerih se mu ni bilo mogoče informirati. Predlagal je torej, naj se naroči danes izvoljenemu odboru, da prične takoj delovati za odpravo novoletnih daril. Soglasno sprejeto.

G. Jebačin je poudarjal, da je trgovstvo našemu društvu naklonjeno, in želel, da bi se razmere ne premenile. Društvo ima voljo, za napredek trgovstva delovati, za to mu je zaklical: Le tako naprej! Z živio klici sprejeto.

G. Kham je predlagal, naj se naprosi visoka deželna vlada za uvedbo popolnega nedeljskega počitka tudi v špecerijski stroki. Dalje je nasvetoval, naj društvo tudi na to deluje, da se bodo v prihodnje vse špecerijske trgovine ob istem času zapirale. Sprejeto.

G. Drčar je omenil, da je sramota za trgovski naraščaj, ko je čitati v »Slov. Narodu«, da ta ali oni trgovski sotrudnik išče službe pri mestni posredovalnici, in je apeliral, da vsak društvenik delaj na to, da se vsi trgovski sotrudniki priklopijo našemu društvu, ki rade volje posreduje glede služb.

G. Škerbinc je vprašal, kdaj dobi vendar tukajšnji gremij trgovcev postavno določen pomočniški odbor. Odgovarjal mu je g. Kessler ter povedal, da dobe trgovski sotrudniki pomočniški odbor takoj, ko bodo potrjena nova pravila. V to debato so posegli tudi gg. Drčar, Smole, Kham. G. Golob je predlagal, naj se izreče zahvala gremiju za dosedanjo naklonjenost društvu z željo, da ostane gremij tudi v naprej društvu naklonjen. Soglasno sprejeto.

Nato je dal podpredsednik g. Kessler v tajniškem poročilu omenjeni resoluciji na glasovanje, ki sta bili soglasno sprejeti.

G. Kham je predlagal, naj se izreče zahvala g. prof. Funtku, ki je bil na občnem zboru prisoten, za naklonjenost našemu društvu, ter ga prosi, da ostane tudi še dalje društvu tako naklonjen. Soglasno sprejeto.

Naposled je prečital društveni tajnik brzojavko, ki je došla iz Celja, podpisana od 15 kolegov. Brzojavka se je glasila: »Zbranim kolegom kličemo, vztra-

jajte za napredek in blaginjo našega stanu! Pogumno naprej! Živeli!» Brzjavka je bila z velikim navdušenjem s klici »živeli Celjani!« sprejeta.

Ker se ni nihče več oglasil za besedo, se je še enkrat zahvalil podpredsednik g. Kessler za obilo udeležbo ter zaključil ob $\frac{3}{4}$ zborovanje, društveni pevci pa so zapeli »Slovana«.

G.

Kranjske deželne finance.

Spisal —r.

(Dalje.)

1. Lastni dohodki zakladov.

Deželne potrebščine se pokrivajo pred vsem z dohodki, ki jih daje deželno premoženje, in pa z dohodki, ki jih dobiva dežela z ozirom na svoj delokrog. Imenujejo se lastni deželni dohodki ali lastni dohodki zakladov (ker so prejemniki razni zakladi).

Lastni dohodki zakladov imajo mnogo virov in so deloma stalni, deloma pa nestalni. Stalni lastni dohodki so dohodki, ki jih daje lastno premoženje zakladov (obresti, najemščine itd.); dalje so stalni lastni dohodki tudi nekateri dohodki, ki pripadajo deželi z ozirom na njen delokrog, n. pr. davek za lovske karte, globe za prestopke pri raznih kulturnih napravah, oskrbnine dobrodelnih zavodov, mitnine itd. Ti in enaki dohodki so stalni zategadelj, ker so bili zakonito ali drugače prisojeni zakladom z ozirom na njih namen, in to ne začasno, nego enkrat za vselej; odpadli bi deželi le v tem primeru, če se ji odvzame dolžnost dotičnega delovanja. Nestalni lastni dohodki dežele pa so vsi njej pripadajoči dohodki, ki prihajajo neredno ali posamič; njih dobivanje se ravna po vsakokratnih razmerah ali po obsegu delovanja v dotični gospodarski stroki, katero zadevajo.

Lastni dohodki zakladov niso izdatni, dasi so mnogoštevilni; zelo se menjava tudi njih visokost v posameznih letih, in sicer ne le vsled nestalnosti nekaterih dohodkov, nego tudi vsled raznih vplivov na visokost dohodkov, ki smo jih označili za stalne. Lastni dohodki naraščajo od leta do leta; to je najbolj očitno ob primerjavi lastnih dohodkov po daljših dobah. Vendar pa ni naraščanje lastnih dohodkov primerno naraščanju stroškov, osobito ni primerno naraščanju stroškov v zadnjem desetletju.

Lastni deželni dohodki se delijo glede na svoje vire in namene na posamezne panoge deželnega gospodarstva, ki so označene po skupinah deželnih potreb, odnosno stroškov. Ta delitev lastnih dohodkov po gospodarskih panogah pa ima pomen le v tem oziru, da se glede vsake gospodarske panoge razkaže, v koliko je z ozirom na stroške aktivna ali pasivna.

Lastni dohodki deželnega zaklada v ožjem pomenu so v skupnosti dohodki več panog deželnega gospodarstva, lastni dohodki drugih zakladov, ki smo jih navedli že pri opisu vsakega posameznega za-

klada, pa zadevajo le po eno gospodarsko panogo; tako n. pr. so dohodki bolničnega zaklada v celoti dohodki gospodarske panoge: zdravstvo in dohodki, normalnošolskega zaklada dohodki panoge: pouk, omika in umetnost.

Lastni dohodki deželnega zaklada v ožjem pomenu zadevajo sledeče gospodarske panoge: splošno deželno upravo, deželno premoženje, javno varnost, zdravstvo, pouk, omiko in umetnost, deželno kulturo, občila ter pripravo in vojaštvo. Ostale gospodarske panoge nimajo dohodkov in so torej v okviru deželnega zaklada v ožjem pomenu popolnoma pasivne. Če se izkazuje glede njih v računih kdaj kak dohodek, se nanaša dotični znesek vsekdar na enak znesek stroškov, ki ga je bilo vrniti. Takih in enakih dohodkov pa ni vpoštevati, ker so le prehodni.

V nastopnem opišemo lastne dohodke deželnega zaklada v ožjem pomenu po zgoraj določenem redu.

I. Splošna deželna uprava. Glavni dohodek iz naslova »splošna deželna uprava« so prispevki ustanovnih zakladov, ki se plačujejo radi tega, ker upravlja dežela dotične zaklade po upravnem stroju, katerega stroški se izplačujejo iz deželnega zaklada v ožjem pomenu. Letna vsota teh prispevkov znaša 3800 gld. Ostali dohodki obsegajo povračila faktičnih stroškov za razna opravila; zlasti se nanašajo dotična povračila na potne stroške deželnih uslužbencev. Ti dohodki niso izdatni, nego znašajo na leto kvečjemu po 100 do 200 gld.

II. Deželno premoženje. Dohodki, ki jih daje deželno premoženje ali pravzaprav premoženje deželnega zaklada v ožjem pomenu, so: najemščine, zakupnine in obresti. Dohodki prvih dveh naslovov znašajo po računih le neznatne vsote, dasi ima dežela več nepremičnega premoženja. Ti dohodki pa so le na videz majhni; kajti dejansko ima dežela od nepremičnega premoženja mnogo koristi, ker uživa dobrote tega premoženja večinoma sama in neposredno, n. pr. stanovanja, ki jih imajo deželni uradi v deželnih poslopih. Če bi se preračunile vrednosti naturalnega uživanja posameznih delov nepremičnega premoženja, bi se izkazovali vsako leto dohodki nepremičnega premoženja z večjimi zneski, tako pa znašajo najemščine in zakupnine na leto komaj 100 gld. Večji dejanski dohodek ima deželni zaklad v ožjem pomenu po svojem premičnem premoženju. Obresti premičnega premoženja v obveznicah in drugih vrednostnih papirjih znašajo na leto do 36.000 gld. Skupni dohodki, ki jih je dajalo premoženje deželnega zaklada v ožjem pomenu, so znašali v letih do 1869. l. do 1000 gld., v 1875. l. 16.716 gld. 4 kr., v 1885. l. 39.883 gld. 38 kr., v 1898. l. 41.944 gld. 26 kr. Razen teh rednih dohodkov je prišteti končno k dohodkom iz naslova »deželno premoženje« še izkupila za prodajo posameznih delov deželnega premoženja. Ta izkupila pa so le enkratni dohodki, s katerimi se računi le v dotičnem letu, v katerem se prejmejo.

III. Javna varnost. Iz naslova »javna varnost« prihajajo deželnemu zakladu v ožjem pomenu le

povračila stroškov za odgon. Do povračil odgonskih stroškov so po zakonu vezani pred vsem gnanec, ako ima premoženje, dalje pa dežela, v kateri ima gnanec domovinsko pravico. Skupna povračila odgonskih stroškov znašajo na leto redno 3000 do 4000 gld.; v 1898. l. so znašala 3032 gld. 48 kr.

IV. Zdravstvo. Največji dohodek za zdravstvo je zdravstvena doklada, ki pripada deželnemu zakladu v delno pokritje plač okrožnih zdravnikov. To doklado prejmlje dežela od l. 1889. dalje, ko se je uredila zdravstvena služba na Kranjskem na podlagi zakona z dne 24. aprila 1888. l. (dež. zak. št. 12). Dohodki zdravstvene doklade so znašali v 1890. l. 11.652 gld. 99 $\frac{1}{2}$ kr., v 1898. l. pa 17.966 gld. 20 kr. Poleg zdravstvene doklade so stalni dohodki zdravstva tudi povračila bolniških oskrbnih stroškov za bolnike, zdravljene v tujih bolnicah. Dotične tujim bolnicam plačane oskrbne stroške izterja dežela od bolnika ali drugega zavezanca, ako so sploh izterljivi. Ta povračila znašajo v enem letu več, v drugem manj; presegajo pa redkokrat vsoto 1000 gld. Dohodki zdravstva so še: prispevki zdravstvenih okrožij k pokojninam začasnih okrožnih zdravnikov in vračila posojil, ki so bila izplačana v prejšnjih letih za zgradbo občinskih ali drugih bolnic. Skupni dohodki deželnega zaklada v ožjem pomenu za zdravstvo so znašali v letih do 1889. l. do letnih 1000 gld., sedaj pa znašajo na leto do 20.000 gld.

V. Pouk, omika in umetnost. Upravna stroka »pouk, omika in umetnost« donša deželnemu zakladu le malo rednih dohodkov. Pravi, redni dohodki so pravzaprav le dohodki, ki jih dobiva dežela za c. kr. veliko realko v Ljubljani. Ti dohodki sestojijo iz deleža obresti, ki jih dajejo glavnice dveh v upravi mestne občine Ljubljanske nahajajočih se realčnih zakladov ter znašajo na leto do 1100 gld. Ostali dohodki iz tega naslova so izredni in obsegajo povračila posojil, ki so bila izplačana v prejšnjih letih za šolske stavbe ali za druge poučne namene.

VI. Deželna kultura. Dohodki deželnega zaklada iz naslova »deželna kultura« se nanašajo večinoma na vsakokratne stroške. Dežela založi kot podjetnica te ali one kulturne naprave vse stroške, prejme pa za to prispevke od vseh faktorjev, ki imajo dotično napravo podpirati, t. j. od države, od občin in od drugih korporacij ali od zasebnikov, ki so neposredno udeleženi pri kulturnih podjetjih. Dalje prejmlje dežela od države ali tudi od drugih korporacij stalne prispevke k stroškom za to ali ono kulturno podjetje, ki se razteza na daljšo dobo. Od leta do leta pa se ponavljajo tudi dohodki, ki obsegajo povračila posojil za razne deželnokulturne namene. Posojila za take namene se dajejo navadno na daljše dobe iz tekočih deželnih dohodkov in so del deželnega premoženja; to premoženje pa ni stalno, nego se od leta do leta porablja, v kolikor ga ostane mobilnega, t. j. dotična povračila posojil se porablja v pokritje tekočih deželnih potrebščin. Vsi ti dohodki

rastejo ali padajo po razmerju naraščanja ali padanja stroškov za kulturne namene in so izredni ne glede na to, so li enkratni ali se ponavljajo; ponavljajo se le toliko časa, dokler obstoje naprej znani pogoji za njih dobivanje, odpadejo pa, čim ni več dotičnih pogojev. Daljni dohodki iz naslova »deželna kultura« so delna povračila stroškov za agrarske operacije. Del stroškov za agrarske operacije vračajo posestniki, ki so udeleženi pri agrarnih zadevah, vsled določil zakona z dne 26. oktobra 1887. l. (dež. zak. št. 2 iz l. 1888.), oziroma zakona z dne 7. novembra 1900. l. (dež. zak. št. 28.). Povračila znašajo na leto do 10.000 gld. in so nekak stalen dohodek dežele, dasi prenehajo, ko bodo dokončane agrarske operacije; toda agrarne zadeve bo uravnavati še več desetletij. Kot dohodek deželne kulture je omeniti še zakupnine ribolova v nekaterih javnih vodah na Kranjskem, do katerih ima lastninsko pravico le dežela. Ribolov v dotičnih vodah se daje po političnih oblastvih v zakup, zakupnine pa prejmlje deželni zaklad. Ti dohodki znašajo redkokrat nad 50 gld. na leto. Skupni dohodki iz naslova »deželna kultura« so znašali: v 1890. l. 6427 gld. 23 kr., v 1895. l. 14.283 gld. 60 $\frac{1}{2}$ kr., v 1898. l. 13.258 gld. 27 $\frac{1}{2}$ kr. Pred l. 1890. so bili dohodki za deželno kulturo minimalni ali pa jih celo nič ni bilo.

VII. Občila. Za občila ne prejmlje deželni zaklad drugih stalnih dohodkov nego le mitnino na deželnih mostih čez Savo pri Krškem in pri Radečah. Na mostu čez Savo pri Krškem se pobira mitnina od l. 1892. dalje, a na mostu čez Savo pri Radečah od l. 1894. dalje; prvoimenovani most je postal namreč deželna last v l. 1892., drugi most pa je zgradila dežela v l. 1894. Mitnina se pobira na teh dveh mostovih na podlagi zakonitih določil in znaša na leto do 7500 gld. Ostali dohodki, ki jih prejmlje dežela za občila, so izredni in se nanašajo večinoma na vsakokratne stroške, zlasti za zgradbo ali za vzdrževanje deželnih cest. V delno pokritje takih stroškov dobiva dežela prispevke od cestnih odborov, od občin, od države ali tudi od drugih zasebnih udeležencev. Dohodki za občila so še povračila posojil, ki jih je izplačala dežela v raznih dobah okrajnim cestnim odborom. Skupni dohodki za občila so znašali: v 1890. l. 2126 gld., v 1895. l. 15.079 gld. 99 $\frac{1}{2}$ kr., v 1898. l. 13.172 gld. 18 kr.

VIII. Pripraga in vojaštvo. Dohodki, ki se izkazujejo v računih deželnega zaklada pod naslovom »pripraga in vojaštvo«, se nanašajo le na vojaštvo, ne pa tudi na priprago, ki provzroča deželi le stroške. Dotični dohodki so najemščina za nastanitev domobrancev v deželni brambovski vojašnici, ki jo je sezidala dežela v prvih letih preteklega desetletja. Najemščino plačuje vojaški erar po splošnih tarifih za vojaško nastanitev, ki se določajo od dobe do dobe glede na kraj in vrsto danega stanovanja. Letna najemščina znaša povprečno 11.000 gld.

(Dalje prih.)

Kapital in obresti.

Narodnogospodarska študija.

Spisal **Vekoslav Kukovec.**

(Konec.)

Prav priprosta računsko operacija nam pokaže, kako lastnik vsled vplivanja časa na cenitev imetkov pridobiva leto za letom obresti od svojih trajnih imetkov, od stalnega kapitala. Ozrimo se še nadalje na gori omenjeno mlatilnico kot konkreten primer. Mlatilnica je leta 1901. vredna 532·93 K. Koliko je vredna leta 1902? Lastnik je leta 1901. shranil prvo korist mlatilnice v celi tedanji vrednosti 100 K. Preostajajo torej še ostale koristi. Ali je torej mlatilnica leta 1902. vredna še 532·93 K — 100 K = 432·93 K? Ako bi čas ne vplival na vrednost imetkov, bi bilo to pravilno. Leta 1902. ima pa korist, ki se je pred letom dni kot bodoča cenila na 95·23 K, kot sedanja korist celo nezmanjšano vrednost 100 kron. Korist iz leta 1903. je leta 1902. ne več za dve, ampak le za eno leto od sedanjosti oddaljena. Vredna je torej ne 90·70 K, ampak več, 95·23 K. Istotako so se vse ostale koristi za leto dni približale sedanjosti in zato je vzrasla tudi njih vrednost v odnosno 90·70 K, 86·38, K 82·27 K.

Takšne koristi, ki bi se leta 1902. cenila na 78·35 K, pa mlatilnica sploh več ne obsega, kajti uporabna bo le še do leta 1906. Vrednost mlatilnic torej leta 1902. ne znaša 532·93 K — 100 K = 432·93 K, ampak vsoto ostalih peterih v vrednosti povečanih koristi 100 K + 95·23 K + 90·70 K + 86·38 K + 82·27 K = 454·58 K. Lastnik je shranil torej leta 1901. prvi obrok 100 K kot surov donesek trajnega imetka mlatilnice. Leta 1902. bi mu morala torej preostati le še vrednost 532·93 K — 100 K = 432·93 K, a v resnici mu preostane še vrednost 454·58 K, ima torej brez vsakere lastne zasluge 454·58 K — 432·93 K = 21·65 K čistega dobička. Ta vsota 21·65 K so pa natančno 5% tne obresti vsote 432·93 K. Kako je prišel lastnik mlatilnice k tem obrestim svojega trajnega imetka, svojega stalnega kapitala? Odgovor, katerega nam podaje naša obrestna teorija s toliko točnostjo, se glasi kakor pri vprašanju, kako kapital v obliki posojila in kako ob nakupovanju dela in surovin v produkciji investirani kapital prinaša obresti. Tudi pri trajnih imetkih je vzrok nastanka obresti vpliv časa na rast vrednosti enakih imetkov. Tudi tu vidimo, da kapitalisti niso nič drugega nego srečni lastniki kapitala, imetkov torej, ki bodisi na denarnem trgu, bodisi v kapitalistni produkciji od leta do leta vsled različne splošne cenitve sedanjih in bodočih imetkov iz manjše bodoče naraščajo v večjo sedanjo vrednost. Ker pa ta različna cenitev enakih sedanjih in bodočih imetkov vlada pri vseh ljudstvih in v vseh vekih, zato baš v njej tiči edini neizbrisni vzrok vednega trajanja obresti. Nadaljevanje gori začetega računa bi pokazalo, da iz enakega vzroka lastnik mlatilnice leta 1903. sprejme brez lastne zasluge 17·73 K čistega dobička, kar so natančne 5% tne obresti kapi-

tala 454·58 K — 100 K = 354·58 K itd. Na popolnoma enak način je pa razlagati nastanek obresti tudi pri drugih trajnih imetkih, ki igrajo vlogo kapitala.

Znamenit trajen imetek je zlasti zemljišče. Tudi zemljišče prinaša enak čist dobiček kakor ostali trajni imetki. Sloviti narodni gospodarji Ricardo, Thünen, Carey, Bastiat in drugi so se trudili teoretično razjasniti izvir tega čistega dobička, imenovanega zemljiška renta. Njih teorije so se dandanes preživele kot nerabne in pomanjkljive. Popolnoma naravna prikazen je pa ta čisti dobiček iz zemljišč v luči naše obrestne teorije glede trajnih imetkov. Praktično določevanje vrednosti zemljišč je celo dokaz pravosti naše obrestne teorije glede trajnih imetkov. Kolikšna bi morala biti vrednost zemljišča, ki daje na leto 4000 kron čistih dohodkov, ako je vrednost trajnih imetkov enaka vsoti vseh periodnih koristi teh imetkov? Ako bi baš čas ne vplival na nižjo cenitev bodočih obrokov koristi, bi moralo biti zemljišče kot takorekoč večnotrajen imetek vredno ogromno vsoto; že, če računimo, da zemljišče more prinašati 1000 let periodne enake koristi, bi moralo biti v našem primeru vredno 4.000.000 kron. Toda, kdo ceni dandanes dotično zemljišče tako ogromno visoko? Baš, ker se bodoče koristi kot bodoči manj vredni imetki tem nižje cenijo nego 4000 kron, čim bolj je dotična posamezna korist časovno oddaljena, zato vsota vseh sploh še vpoštevanih koristi ne doseže tako velikanske visočine kot vrednost trajnega imetka zemljišča. Nasprotno! Iz vsakdanje prakse je vsakomur znano, da vrednost zemljišča, ki prinaša 4000 K čistih dohodkov na leto, znaša, ako računimo s 4%, približno $4000 K \times 25 = 100.000 K$. Na popolnoma podoben način, kakor smo zgoraj pri trajnem imetku mlatilnici pokazali nastanek obresti vsled vpliva časa na vrednost sicer enakih periodnih koristi, bi mogli pokazati, kako je možno, da zemljišče daje zemljiško rento. Toda v gorenji teoriji o kapitalu smo izključili zemljišča izrecno iz pojma kapitala in vsled tega ne spada v okvir naše razprave o obrestih tudi tolmačenje zemljiške rente.

Prav dobro sem si v svesti, da preostaja še marsikatero vprašanje o obrestih nerazrešeno. Govoriti bi bilo tu zlasti o določilnih vzrokih visokosti obresti v posameznih primerih. Tudi to vem, da nevarnost ali riziko in režijski ali upravni stroški pri določevanju visokosti obresti igrajo važno vlogo. Toda v nobeno izmed teh vprašanj se ne spuščam podrobneje. Domišljam si namreč, da sem v dosedanji razpravi vsakomur razumljivo pokazal bistvo obrestne teorije ali, kako je ob sedanjih družabnih razmerah sploh možno, da kapital prinaša obresti. Samo to je bil baš namen moje razprave. Obrestna teorija sicer, kakor sem v uvodu poudarjal, nikakor nima namena, odgovarjati na vprašanje, ali pravično ali krivično, ampak kako in zakaj. Vendar pa teoretična narodnogospodarska veda ni sama sebi namen kakor poezija in druge umetnosti. Jasni rezultati narodnogospodarskih preiskav imajo biti praktična navodila socialnim politikom. Teh je dandanes prav obilo. Večina njih se

obrača proti kapitalizmu in obrestim kot izviru vsega družabnega zla. Nekateri izmed njih vsled tega zahtevajo socialno državo, kjer po njih mnenju kapitalistov in obresti ne bode. Drugi hočejo spojiti atome od liberalizma atomizirane družbe in ustvariti po potlačanju individualnega stremljenja posameznikov izključno zadružno državo. Mnogi izmed teh in podobnih reformatorjev smatrajo za edino pravo geslo »aut — aut« in, ker vidijo v neenaki razdelitvi bogastev pravilno vzrok družabnega zla, hočejo kapitalizem in pojav obresti kot takozvano historičsko-pravno kategorijo spraviti s tega sveta. Ako bi ti reformatorji družbe svoj namen dosegli, bi s tem odsekali vejo, na kateri vsi stojimo, in vsi bi utegnili telebniti v negotovost. Zato ravno dandanes treba, da se more naš družabni bolnik uspešno zdraviti, zanesljive in jasne diagnoze, h kateri spada zlasti tudi jasna teorija o kapitalu in o obrestih. Raznim omenjenim zdravnikom je dandanes, kakor se zdi, več do tega, da se bolna človeška družba zdravi po njih receptu, nego da se sploh ozdravi. Kdor ni srečolovec in loterijski bratec, ta se zategadelj »aut — autovcev« ne more okleniti. Res je, da je mnogo krivičnega v današnjem družabnem redu, res je zlasti, da ona ogromna večina vseh ljudi, ki kot delavci opravljajo najtežavnejše družabne opravke, vsled tega trpi krivico. Toda, če zlasti kapitalizem in obrestni pojav nista historičsko-pravna, ampak, kakor se zdi, v bistvu ekonomska kategorija, tedaj ne velja brezobzirni »aut — aut«, ampak »et — et«, pot kompromisa.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Trgovska in obrtniška zbornica je imela dne 29. decembra minolega leta redno sejo v dvorani mestnega magistrata ljubljanskega. Seje, katero je vodil zbornični predsednik gospod Josip Lenarčič, so se udeležili sledeči zbornični svetniki: Ivan Baumgartner, Lavoslav Fürsager, Fran Hren, Ivan Hribar, Franc Kraigher, Ivan Kregar, Franc Kollmann, Karel Luckmann, Ivan Mejač, Josip Petrič, Ciril Pirc, Viktor Rohrmann, Filip Supančič, Viljem Tönnies, Josip Vidmar.

Predsednik je otvoril sejo in imenoval za overovatelja zapisnika zborn. svetnika gg. Fürsagerja in Hrena.

Zapisnik zadnje seje se je prečital in brez ugovora odobril. Sledila so predsedstvena naznanila, iz katerih povzemamo naslednje: Ravnateljstvu Avstrogrske banke na Dunaju je predsedstvo naznanilo, da nima ugovora proti zopetni izvolitvi gospodov Otmarja Bambergja, Ivana Baumgartnerja in Alfreda Ledeniga za cenzorje pri ljubljanski bančni filijali. — Pri političnem obhodu za Bohinjsko železnico in železnico čez Karavanke je zastopal zbornico zbornični

svetnik gospod Karel Luckmann, lokalne komisije, ki je bila sklicana na dan 11. decembra vsled prošnje vodstva električne železnice, da se postajališče na Dunajski cesti opusti in združi s postajališčem pri glavni pošti, se je udeležil kot zastopnik zbornice zbornični svetnik g. Ivan Mejač. — Dne 8. decembra m. l. je imela deželna zveza kranjskih obrtnih zadrug ustanovni občni zbor, katerega je v imenu zbornice pozdravil zbornični predsednik. — Račun zbornice za l. 1901. je trgovsko ministrstvo z razpisom z dne 8. novembra 1902, št. 43.831, odobrilo.

Samostojni predlog zborničnega svetnika gosp. Josipa Petriča, tičoč se nedostatnosti pri oddajni blagajni na južnem kolodvoru, in samostojni predlog zborn. svetnika g. Ivana Kregarja, tičoč se poštnih razmer, sta se izročila l. odseku v poročilo v prihodnji seji.

Zbornični svetnik g. Karel Luckmann je nato stavil nujen predlog glede železniških tarifov za žito in mlevske izdelke. Ko je zbornica priznala nujnost, je predlagatelj v daljšem govoru pokazal, kaka škoda preti kranjskim mlinom vsled tarifnih ugodnosti, katere je Južna železnica dala tržaškim mlinom za ono žito, katero dobivajo s postaj na progah l. a) Komarom-Moha, b) Budim-Pešta j. k. Balaton-Szt. György in c) Lajta Szt. Miklos-Györvar, II. s postaj na progah a) Bares-Berzencse in b) Nagy-Kanizsa ter s postaj Zakany in Sisek. Njegov predlog, da se zbornica obrne do železniškega ministrstva s prošnjo, naj se iste ugodnosti dovolijo tudi našim mlinom, ker morajo sicer izgubiti tržaški trg, je zbornica soglasno sprejela.

Sledilo je tajnikovo poročilo za dobo od seje dne 22. oktobra 1902. do 29. decembra 1902. l. Iz obširnega poročila povzemamo, da se je v tej dobi vpisalo v vložni zapisnik 813 števil in da je bilo poštnih ekspedicij 849. V tem času je izdala zbornica 7 legitimacijskih kart za trgovinske potnike in dva certifikata za uvoz strojev ob znižani carini. Zbornica je predložila 4 prošnje obrtnikov svojega okoliša za dovolitev tovarniške soli po znižani ceni in 6 prošenj za dovolitev davka prostega bencina v uporabo pri motorjih s priporočilom c. kr. finančnemu ravnateljstvu. Zbornica je dala 25 raznih dobavnih razpisov na vednost svojim interesentom s prijavo v časopisih, oziroma je neposredno pismeno obvestila interesirane tvrdke. V 20 primerih je obvestila trgovce, obrtnike in industrijalce o raznih domačih in inozemskih trgovinskih in obrtnih razmerah, o zanesljivosti in nezanesljivosti tvrdk ter o ugodnih in neugodnih kupčijskih in prometnih razmerah. V 17 primerih je zbornica poslala tvrdkam zahtevane naslove kranjskih obrtnih trgovinskih in industrijskih tvrdk raznih strok. C. kr. deželni vladi je zbornica prijavila svoje mnenje o štirih prošnjah za izpregled dokaza usposobljenosti za samostojen nastop rokodelskih obrtov. C. kr. okrajnim glavarstvom je zbornica oddala svoje mnenje o 10 prošnjah za omejene tesarske in zidarske koncesije. Prošnjo za ustanovitev deželne zadruga dimnikarjev na Kranjskem je zbornica priporočila c. kr.

deželni vladi v ugodno rešitev. Na poziv c. kr. deželne vlade v Ljubljani se je zbornica izjavila o nameravani uvedbi statistike o cenah živil, ki pridejo za delavske sloje v poštev. Preustroj statistike o cenah živil, kakor se vrši sedaj, je gotovo umesten. Reforma statistike cen, kakor jo je na um vzel delavsko-statistični urad, more imeti le ugodne uspehe. Razni uradi, ki jim sedaj ali perijodno ali pa od primera do primera pripada registriranje cen, bodo imeli po izvedbi nameravane reforme opravljati bistveno le eno določno začrtano statistično delo, ki bode vezano na gotov termin. Odpade torej ona mnogovrstnost predmetnih poizvedb, kar provzroči le razbremenitev. V materialnem pogledu more biti enotnost ovedb stvari sami le na korist, kajti če se vrši statistika o cenah živil brez striktnih principov, so vsi sklepi iz primerjanja statističnih podatkov posameznih krajev le približno pravi, nikakor pa zanesljivi. Uvedbo enotnih ovedbenih formularjev, ki jih je izpolnjevati po predpisih iste instrukcije, je torej le pozdravljati. O vprašanju, ali se kaže zadovoljiti zgolj s statistiko o cenah živil za delavske sloje, bi zbornica sodila, da bi bilo umestnejše, ako se ne odloči za pretesno, ozko, po enem stanu začrtano stališče. Kazalo bi bolj, voditi sploh statistiko cen najnavadnejših živil v prodaji na drobno. Sicer se za naše lokalne razmere razlika najbrž sploh ne pokaže, pač pa se utegne pokazati v večjih mestih, zlasti pa tam, kjer delavski sloji stanujejo bolj ali manj ločeni od drugih stanov. — Prošnjo občine Polhov Gradec, da se uvede na ondotnem poštnem uradu brzozjavna služba, je zbornica priporočila c. kr. poštnemu in brzozjavnemu ravnateljstvu v Trstu. — Na vprašanje c. kr. okraj. glavarstva v Novem mestu, ali smejo izven Novega mesta stanujoči obrtniki, ki so zglasili sejmarstvo, obiskovati tedenske sejme in sejmece v Novem mestu, je zbornica odgovorila, da smejo vnanji obrtniki, naj so že zglasili sejmarstvo ali ne, tako kakor vsak drugi obiskovati tedenske sejme in sejmece v Novem mestu, da pa se morajo glede prodaje blaga utesniti na one vrste blaga, katerega prodaja je ob teh prilikah dovoljena po tržnem redu, oziroma obrtnem zakonu. — C. in kr. generalni konzulat v Londonu je z ozirom na določbo tarifne postavke 28. v II. delu obč. konzulske pristojbinske tarife (zakon z dne 22. januarja 1902. l., drž. zak. št. 40), po kateri je za vpis in rešitev vsake vloge v stvareh stranke, za katere se ne ustanovi poseben tarifni postavek, ob izročitvi vloge plačati: a) za vsako prvo polo 4 K 50 h, za vsako nadaljno polo 2 K 25 h; b) za vsako vlogo v izvirniku ali prepisu 1 K, pozval v okrožnici z dne 9. oktobra 1902, št. 3446, zbornico, da priloži v bodoče svojim predmetnim dopisom primerni pristojbinski znesek. V okrožnici pristavlja konzulat, da je pripravljen obračunavati z zbornico glede odpadajočih predmetnih zneskov vsako polletje. Ker besedilo omenjene okrožnice upravičuje sklep, da je c. in kr. generalni konzulat mnenja, da tudi dopise zbornic do konzulatov, tičeče se informacij, zadeva obveznost,

plačevati predmetne pristojbine, obrnila se je zbornica do c. kr. trgovskega ministrstva s prošnjo, naj poskrbi, da dobe c. kr. konzulati instrukcijo v tem zmislu, da zbornični dopisi, tičeči se informacijskega poslovanja, niso podvrženi pristojbinam po postavki 28. II. dela obč. konzulske pristojbinske tarife. Z ozirom na to zbornica slične vloge opavske zbornice ni podpisala, pač pa se je pridružila predmetni akciji dunajske zbornice, ki gre dalje nego njena više omenjena vloga. Z razpisom z dne 11. novembra 1902. l., št. 55.935, je c. kr. trgovsko ministrstvo naznanilo predsedstvu, da so po postavki 50., II. a točka 9. zakona z dne 22. januarja 1902. l., drž. zak. št. 40, o ureditvi konzulskih pristojbinskih stvari zaprosila za pojasnila o trgovinskih razmerah, zlasti o kreditni sposobnosti zunanjih firm in o falimentih, potem za imenovanje pravnih zastopnikov, agentov, zastopnikov in enako z rešitvijo vred pristojbin prosta. Ker torej postopanje c. in kr. generalnega konzulata v Londonu, v kolikor se nanaša na navedene primere, sloni na krivem tolmačenju zadevnih določb konzulske pristojbinske tarife, poskrbelo se je že ob drugem analognem primeru za primeren pouk imenovanega konzulata c. in kr. ministrstva za zunanje stvari. — Prošnjo Jerneja Č. iz Gorij, da se potrdi predloženi tarif za njegovo javno tehcnico, je zbornica priporočila c. kr. deželni vladi v ugodno rešitev. — C. kr. okrajnemu glavarstvu v Kranju je zbornica na vprašanje, ali so prodajalci sodovice, ki dajejo polniti steklenice izdelovalcem sodovice, upravičeni, zaporne naprave steklenic ali steklenice same oznamenjati s svojo firmo, odgovorila, da je po njenem mnenju tako ravnanje po obstoječih obrtnih predpisih zlasti po §§ 44. in 46. o. r. smatrati za dopustno. — Celovski zbornici se je poročalo, katere zahteve se stavijo v praksi glede potrdil učnih pisem, učnih izpričeval in delavskih izpričeval, ki pripadajo po § 14. in 104. o. r. združenim in županstvu. — Pri c. kr. poštnem in brzozjavnem ravnateljstvu v Trstu je zbornica na prošnjo svojih interesentov intervenirala v zadevi poštnega urada na Rakeku. O uspehu intervencije je obvestila interesente. — V dopisu do c. kr. okrožnega sodišča v Novem mestu se je zbornica, navajajoč dejanske okolnosti, toplo zavzela za to, da se od leta 1899. običajne objave v ondotni trgovinski register in register za gospodarske in pridobitne zadruge v »Slov. Narodu« in »Dolenjskih Novicah« pridrže tudi za bodoče. — Prošnji občin Moravče in Šmartno pri Litiji, da se na ondotnih poštnih uradih uvede brzozjavna služba, je zbornica toplo priporočila. — C. kr. okrajnemu glavarstvu v Postojini je zbornica povedala svoje mnenje o prošnjah dveh trgovcev za dovolitev razprodaje.

Zbornica je vzela poročilo na znanje.

Zbornični svetnik gospod Franc Hren je poročal o prošnji občine Polšnik za dovolitev treh novih letnih sejmov v Brezovem, ki naj bi bili v četrtek po Veliki noči, 4. Julija in 14. septembra. Zbor-

nica je predlogu gospoda poročevalca, da je prošnjo podpirati, soglasno pritrdila.

Zbornični svetnik gospod Josip Petrič je poročal v imenu združenih odsekov o prošnji občine Dolsko za dovolitev dveh letnih sejmov, ki naj bi se vršila dne 22. maja in 21. decembra vsakega leta. Poročevalec je poudarjal, da sta že sedanja dva sejma jako slabo obiskana, kar županstvo samo priznava, in le lokalnega pomena. Dolsko leži v stran od večjih prometnih cest, pa tudi glede živinoreje Dolsko ni tako produktivno, da bi bila pomnožitev sejmov upravičena. Zbornica je soglasno sklenila, da prošnje ni podpirati.

Sledilo je poročilo zborn. svetnika g. Viktorja Rohrmanna o prošnji občine Šmihel-Stopiče za razširjenje sejmskih pravic za prasičje sejme v Kandiji. Zbornica je soglasno sklenila, da prošnje v poročilu do c. kr. deželne vlade ni podpirati.

Zbornični tajnik dr. Viktor Murnik je poročal v imenu združenih odsekov o prošnji občine Cerklje za dovolitev dveh novih sejmov, ki naj bi se vršila na binkoštni torek in pa na Št. Janžev dan (27. decembra). Zbornica je soglasno pritrdila mnenju združenih odsekov, da prošnje občine Cerklje ni podpirati.

O prošnji mestne občine Radovljice za dovolitev 12 novih letnih sejmov je v imenu združenih odsekov poročal zbornični svetnik gospod Lavoslav Fürsager. Zbornica je sklenila, da je v dopisu do c. kr. deželne vlade priporočati dovolitev šestih novih letnih sejmov.

Na poročilo zborn. svetnika gospoda Josipa Vidmarja je zbornica sklenila soglasno, da bode k stroškom za vzdrževanje obrtne nadaljevalne šole, ki se snuje v Cerknici, prispevala z letnim zneskom 100 kron.

Nato je poročal zbornični svetnik gospod Ivan Mejač o zborničnem proračunu za leto 1903. Skupna potrebščina za leto 1903. znaša 52.972 K, od teh odpade znesek 5800 K kot prispevek za obrtne šole in štipendije, znesek 1000 K za statistične namene, znesek 5000 K kot prispevek za višjo trgovsko šolo, 500 K za kmetijsko kemično preizkuševališče. Ko je gospod poročevalec pojasnil posamezne postavke proračuna, je zbornica predlaganemu proračunu pritrdila in soglasno sklenila, da je v pokritje potrebščine pobirati 5% tno doklado od občne pridobnine in od pridobnine javnemu polaganju računov zavezanih podjetij.

Zbornični svetnik gospod Josip Petrič je poročal o prošnji slovenskega trgovskega društva »Merkurja« za podporo nekako takole: Zbornica je lani trgovskemu društvu »Merkurju« podelila podporo v zneski 400 K. Storila je to, da društvu olajša izdajanje lista »Narodnogospodarskega Vestnika«, strokovnega mesečnika za trgovino in obrt. Letos se društvo iznova obrača do zbornice za podporo. V svoji prošnji navaja med drugim, da je otvorilo 1. septembra večerni trgovski tečaj za svoje člane, v katerem poučuje trgovsko knjigovodstvo, slovensko

dopisovanje in računstvo; dalje, da prireja za svoje člane predavanja, ki so vedno dobro obiskana; da vzdržuje za svoje člane čitalnico, ki je oskrbljena z raznimi strokovnimi in drugimi listi ter knjigami, dalje da je priredilo letos več ogledov raznih industrijalnih podjetij, da posreduje svojim članom službe, končno da izdaja strokovni list »Narodnogospodarski Vestnik«. Tega lista je doslej izšlo 21 števil. Letni stroški društva so proračunjeni na 6000 K, od teh samo za list 3600 K, dohodkov pa je proračunjenih na kakih 4200 K. Društvo se resno trudi, da bi dobro izpolnjevalo svojo važno nalogo: skrbeti za strokovno in splošno izobrazbo pripadnikov trgovskega stanu, pospeševati koristi trgovskega stanu sploh in društvenih članov posebej. A samo ne zmore velikih stroškov, ki mu jih povzročajo njega delovanje. Ako mu drugi činitelji ne priskočijo v pomoč, se ne bo moglo vzdržati. Zategadelj se obrača društvo do častite zbornice za primerno podporo. Častita zbornica je že lani uvidela, da je društvo potrebno in vredno podpore. Kakor rečeno, mu je podelila subvencijo 400 K zlasti z ozirom na njega list, katerega potreba se je ob njega ustanovitvi splošno priznala in ki dobro vrši svojo nalogo. »Narodnogospodarski Vestnik« je edini slovenski strokovni list za trgovino in obrt, edini je, ki je obširneje mogel prinašati tudi poročila o delovanju častite zbornice in tako množiti zanimanje zanjo med trgovskimi in obrtnimi krogi in buditi zmisel za važne zbornične naloge. Častiti zbornici mora biti gotovo na tem, da društvo ne preneha s koristnim svojim delovanjem. Ker pa je težko pričakovati, da dobi društvo letos tudi od drugod podpore, so sklenili združeni odseki, naj se lanska podpora zviša in predlagajo: Častita zbornica skleni trgovskemu društvu »Merkurju« kot prispevek v pokritje stroškov za list podeliti podporo v znesku 600 K.

Predlog je bil soglasno sprejet.

Zbornični svetnik gospod Franc Kraigher je poročal o prošnji ljubljanske brivske zadruge za podporo in v imenu združenih odsekov predlagal, da se zadruzi brivcev in frizerjev v Ljubljani v delno pokritje stroškov, ki so ji narasli s prireditvijo predavanja in izvajanja vpletel, dovoli znesek 50 kron. Sprejeto.

Na poročilo zbor. tajnika gosp. dr. Viktorja Murnika je zbornica sprejela od združenih odsekov sestavljeni imenik strokovnjakov za ogled tkalnih strojev, došlih iz inozemstva. V imeniku se nahajajo naslednji gospodje: Viljem Brandt, poslovodja v tovarni Alojzija Kumerja v Škofji Loki, Robert Müller, trgovec v Ljubljani, Julij Schwarz, tovarnar v Litiji, Albin Mayer, obratni ravnatelj v c. kr. priv. predilnici in tkalnici v Ljubljani, Alojzij Krenner, tovarnar v Škofji Loki, Edmund Glanzmann v Trziču, Andrej Gassner, tovarnar v Trziču.

(Konec prih.)

Društvene vesti.

Trgovski ples priredi v soboto, dne 7. februarja t. l., slovensko trgovsko društvo »Merkur« v veliki dvorani »Narodnega doma«. Odbor se ni ustrašil velikega truda in stroškov, ki so s takimi prireditvami zvezani, marveč so mu pred očmi prejšnji trgovski plesi, ki jih ni posečalo samo tukajšnje trgovstvo in inteligenca, marveč tudi trgovstvo in inteligenca izven Ljubljane. Za ta ples se je sestavil poseben odbor iz celega društvenega odbora in še iz 20 drugih društvenih članov. Čisti prebitek je namenjen podpornemu zakladu za onemogle člane. Odbor je bil mnenja, da s prireditvijo tega plesa ustreže željam trgovstva in njega prijateljev. Svoj čas so bili trgovski plesi izmed najsijajnejših plesnih prireditev v Ljubljani. Že par let pa tega plesa ni bilo, kar je obžalovati. Edina prilika je bila to, da je ljubljansko trgovstvo tudi v družabnem oziru nastopilo skupno. Odbor bo storil vse, da se letošnji ples vredno pridruži prejšnjim plesom. Pričakuje pa tudi od trgovstva, da bo cenilo odborov trud in v mnogobrojnem številu posetilo ples, svoj ples. Zlasti pa se obrača odbor do gospodov članov, da z vso vneto delajo na to, da bo naš ples kar najbolj obiskan. Dobrega obiska je z ozirom na to, da pripade čisti dohodek podpornemu zakladu, tem bolj želeli. Ker je mogoče, da se pri tako veliki prireditvi kdo prezre, prosimo dotičnike, da nam to oprostite ter zahtevajo vabila. Priti je v navadni plesni obleki. Vstopnice se dobivajo pri tvrdkah Gričar & Majač in Lozar Josip ter na večer plesa pri blagajni.

*

Odbor slovenskega trgovskega društva „Merkurja“ je izvolil v seji dne 9. t. m. za tajnika g. Franca Goloba, za tajnikovega namestnika g. Alberta Gabra, za blagajnika g. Leopolda Legata ter za blagajnikovega namestnika g. Ivana Zupančiča. Dalje so bili izvoljeni v odseke naslednji gg.: I. v gospodarski odsek: ces. svet. Murnik Ivan, Golob Ivan, Jebačin Ivan, Jeran Leopold, Kavčič Edmund, Kessler Ignacij, Legat Leopold; II. v redakcijski (publicistični) odsek: Domicelj Fran, dr. Murnik Viktor, Škerbinc Silvester, dr. Windischer Fran; III. v pevski odsek: Drčar Josip, Legat Leopold, Rus Alojzij, Sachs Alojzij (pevovodja); IV. v posredovalni odsek: Kavčič Edmund, Kham Fran, Magdič Pavel, Zupančič Ivan; V. v učni odsek: Kavčič Edmund, dr. Murnik Viktor, Sajovic Ferdo, Škerbinc Silvester, dr. Windischer Fran; VI. v veselilni in zabavni odsek: Gaber Albert, Jebačin Ivan, Jeran Leopold, Schwentner Lavoslav, Vidic Alojzij, dr. Windischer Fran.

*

Posredovalni odsek „Merkurja“ prosi vse gospode trgovce, naj se glede služb obračajo vedno in samo nanj. Ker se delo odsekovo od dne do dne širi in se je zanimanje za našo posredovalnico v preteklem letu potrojilo, je bilo društvo primorano tudi posredovalni odsek povečati. Odsek se bo potrudil, da kolikor mogoče ustreže vsem željam in zahtevam, prosi pa, da bi ga gospodje člani vpoštevali še bolj kakor doslej. Le, če se sčasoma vse posredovanje služb v trgovstvu osredotoči pri odseku, mu bo moči vsestransko zadoščati vsem zahtevam.

Raznoterosti.

Obrtne izpremembe na Kranjskem v času od 1. julija 1901. do 30. junija 1902. V okrožju trgovske in obrtniške zbornice za Kranjsko se je izdalo v času od 1. julija 1901. do 30. junija 1902. l. 1656 obrtnih listov, in sicer 786 za proste obrte, 446 za rokodelske obrte ter 424 za dopuščene obrte. Izbrisalo pa se je v tem času v obrtnih registrih 1296 obrtov. Prirastek je bil torej 360 obrtov. Največ obrtnih listov se je v tem času izdalo v radovljiškem političnem okraju, ker se je tam pričela graditi Bohinjska železnica in velik železniški predor.

Poleg teh obrtnih izprememb so se izvršile v omenjenem času še sledeče: Pri 93 obrtih se je namestil namestnik (poslovodja), 107 je bilo danih v zakup, pri 41 obrtih se je obrt na podlagi starega obrtnega lista začel izvrševati na račun vdove ali mladoletnih dedičev, 6 obrtnikov je ustanovilo nova obrtovališča (podružnice), 125 obrtovališč pa se je preložilo.

Omeniti nam je še krošnjarjev. V času od 1. julija 1901. do 30. junija 1902. je bilo izdanih na Kranjskem 152 krošnjarskih dovolil, 1503 dopustila se se podaljšala, 255 krošnjarjev pa je krošnjarjenje opustilo. Izdala so se torej 103 volila manj, nego pa se je opustilo krošnjarskih obrtov. Vidiranih je bilo v tem času 933 krošnjarskih dovolil.

*

Bankovci po 1000 K. Vsled razpisa finančnega ministristva z dne 11. decembra 1902. l., drž. zak. št. 232, je začela Avstrijsko-ogrška banka dne 2. januarja 1903. l. izdajati bankovce po 1000 K, ki imajo tvrdko „Avstrijsko-ogrške banke“ in datum dne 2. januarja 1902. Hkratu preklicje Avstrijsko-ogrška banka in vzame iz obteka bankovce po 1000 gl. a. v. z datumom dne 1. maja 1880. l., ki so bili doslej v prometu. Zadevna določila so naslednja: 1. Bankovci po 1000 gl. a. v. z datumom 1. maja 1880 l. se bodo v glavnih in podružnih zavodih Avstrijsko-ogrške banke sprejemali do dne 30. junija 1904. l. v plačilo in zameno. 2. Od 1. julija do 31. decembra 1904. l. se bodo ti bankovci sicer še sprejemali v v plačilo in zameno v glavnih zavodih Avstrijsko-ogrške banke na Dunaju in v Budim-Pešti, v ostalih bančnih zavodih pa samo še v zameno. 3. Počenši od 1. januarja 1905. l. ne bo Avstrijsko-ogrška banka več sprejemala v plačilo preklicanih bankovcev po 1000 gl. a. v. z datumom dne 1. maja 1880. l., tako da je 31. decembra 1904. zadnji rok, da se vzamejo ti bankovci iz obteka. Od tega časa se sprejemajo ti preklicani bankovci samo še v glavnih zavodih Avstrijsko-ogrške banke na Dunaju in v Budim-Pešti v zameno. V podružnih zavodih se bo počenši od 1. januarja 1905. l. dajalo povračilo za take bankovce le še na posebno prošnjo z dovolilom generalnega sveta Avstrijsko-ogrške banke. Da se doseže to dovolilo, je treba bankovce, za katere je dati povračilo, vložiti v podružnih zavodih s konsignacijo. Po 31. decembru 1910. l. ni Avstrijsko-ogrška banka več dolžna odkupovati ali zamenjavati preklicanih bankovcev po 1000 gl. a. v. z dne 1. maja 1880. l.

*

Narodno gospodarstvo. Spisal Vekoslav Kukovec. Pod tem, ne po krivdi pisateljevi napačnim naslovom je izšel ponatisk člankov, objavljenih v »Domovini«, ki razpravljajo splošno pomanjkanje ščedljivosti in razna pota zapeljivosti; o tem, kako daleč sega razumna ščedljivost; ščedljivost mladine; umno gospodarstvo. Dobiva se pri Dragotinu Hribarju v Celju in stane 60 vin. s poštino. Izkupilo je namenjeno celjskemu dijaškemu domu. Knjižico priporočamo kar najtopleje.

*

Prodaja velike trgovine z mešanim blagom v Žalcu. Opozarjamo na oglas v inseratnem delu našega lista.

Izpremembe v trgovinskih in združnih registrih na Kranjskem.

I. Pri c. kr. deželnem kot trgovinskem sodišču v Ljubljani so se izvršile naslednje izpremembe:

A. V trgovinskem registru:

- 1.) Vpis tvrdke: Franc Zohil. Trgovina z vinom v Kranju. — V Ljubljani, 19. decembra 1902.
- 2.) Vpis tvrdke: Jožef Kunstel. Trgovina z lesom. Imetnik: Josip Kunstel. — V Ljubljani, 27. decembra 1902.
- 3.) Pri tvrdki J. C. Mayer v Špitalskih ulicah v Ljubljani. Trgovina suknenege in krojnega blaga, banka in menjal-

nica. Prokura Karla Altmana se je izbrisala. — V Ljubljani, 9. decembra 1902.

4. Pri tvrdki: Ljubljanska kreditna banka — (Laibacher Creditbank — Banka di credito di Lubiana). Prokura za glavni zavod se je podelila Franu Skorkovskemu, ki je imenovan obenem za podravatelja in ki bo podpisoval tvrdko družbe z enim članom upravnega sveta v zmislu § 29. pravil, pristavlja pred svoje lastoročno pisano ime »Skorkovsky« črki »pp«. — Ljubljana, 30. decembra 1902.

5. Izbris tvrdke: Minibek & Herzmann v Ljubljani. Trgovina s surogati vseh vrst. Vsled opustitve trgovine. — V Ljubljani, 17. decembra 1902.

6.) Izbris tvrdke: »Erste krainische maschinelle Holzfassfabrik Tambornino & Weingärtner« v Šmarci. Opustitev po končanem konkurzu. — V Ljubljani, 31. decembra 1902.

B. V združnem registru:

1.) Vpis tvrdke: Mlekarska zadruga v Prevojah in za okolico, reg. zadruga z omejenim poroštvo. — V Ljubljani, 9. decembra 1902.

2. Vpis tvrdke: Kreditno društvo v Kranju, reg. zadruga z omejeno zavezo. — V Ljubljani, 15. decembra 1902.

3.) Vpis tvrdke: »Mlekarska zadruga na Krtini«, reg. zadruga z omejenim poroštvo. — V Ljubljani, 19. decemb. 1902.

4.) Vpis tvrdke: »Sodarska zadruga za Selško dolino na Češnjici«, reg. zadruga z omejeno zavezo. — V Ljubljani, 29. decembra 1902.

II. Pri c. kr. okrožnem kot trgovinskem sodišču v Novem mestu so se izvršile naslednje izpremembe:

A. V trgovinskem registru.

1. Vpis tvrdke: Anton Anžlovar in drugi, Št. Vid pri Zatičini. Nakupovanje in razpečavanje mleka in mlečnih izdelkov. Javna trgovska družba od 20. jul. 1902. Družabniki: Anton Anžlovar, posestnik; 2. Ivan Vidregar, župnik; 3. Simon Pristov, beneficijar; 4. Anton Plešič, kaplan; 5. Franc Zega, kaplan; 6. Alojzij Jerše, župnik v pokoju; 7. Vinko Slivnik, trgovec; 8. Anton Rojec, trgovec; 9. Anton Krašovic, trgovec (vsi v Št. Vidu). 10. dr. Ivan Janežič, semeniški profesor v Ljubljani; 11. Jožef Rus, posestnik št. 15; 12. Anton Kastelic, posestnik št. 12; 13. Franc Kastelic, posestnik št. 6; 14. Jožef Petan, posestnik št. 11; 15. Anton Petan, posestnik št. 10 (vsi iz Velikih Pec); 16. Janez Zupančič, posestnik iz Malih Pec št. 2; 17. Franc Žnidaršič, posestnik iz Radohove vasi št. 7; 18. Jožef Stepec, posestnik iz Velikega Kala št. 3; 19. Jožef Peče, posestnik iz Petrušnje vasi št. 23; 20. Ivan Kristan, posestnik v Šent Vidu; 21. Anton Avguštinčič, posestnik v Šent Vidu in 22. Marija Balentin, posestnica v Petrušnji vasi št. 13. Pravico družbo namestovati ima: Anton Anžlovar, posestnik v Št. Vidu. Podpis firme: Anton Anžlovar in drugi. — V Novem mestu, 16. decembra 1902.

B. V združnem registru:

1. Vpis tvrdke: »Konsumno društvo v Robu«, registrovana zadruga z omejeno zavezo. — V Novem mestu, 31. dec. 1902.

Tržno poročilo in tržne cene.

Svetovna tržišča so od jeseni do danes cene pšenice neprestano dvigala. Anglija, Francija, Nemčija in Amerika so dosegle znatne uspehe navzgor in sicer za točne in časovne kupčije. Zadnje mehko vreme ni vplivalo skoro v nobenem oziru na ceno, sedanjí mráz pa zopet pritiska nanjo v smeri navzgor. Dovozi so še vedno izredno slabi in komaj zadoščajo vsakdanji potrebi. Že se je pojavila misel, da je bila vzorna letina — le na papirju, v resnici pa da papirne letine resnična niti od daleč ni dosegla. Pa bodi temu kakorkoli, faktum je, da se cena nikakor ne more znižati — dasiravno imamo na drugi strani zopet ljudi, ki še vedno pričakujejo prevrata.

Utegne priti do tega — toda tako naglo bržčas ne, in tudi potem ne bo bogsigavedi kako rapidnega padanja cen.

Koruza se draži vsak dan; četudi le malenkostno, doseglo je danes posebno staro blago ceno, o kateri bi se bilo pred gotovim časom težko moglo komu tudi le sanjati. **Nova koruza** je letos toliko mokra, da še sedaj domalega ni za transport. Vsled tega pridno sezajo po umetno sušeni, ki pa vsled tega seveda tudi vsak dan v ceni raste.

Oves se ne premika mnogo, je pa tudi povpraševanje primeroma majhno.

Moka se utegne nekoliko dvigniti, ker bodo manjši mlinci zamrzili.

Žitne cene na Dunaju za 50 kil.

Pšenica 76 kil za prompt	K 7.90
» » » » spomlad	K 7.81-82
rž za prompt	K 7.20
» » spomlad	K 6.96-97
koruza stara za prompt	» 7.10-20
» nova » »	» 5.95.—
» » » maj-junij	» —.—
oves za prompt	6.50-7.15
oves za spomlad	» 6.40-41

Žitne cene v Budim-Pešti za 50 kil.

Pšenica 76 kil za prompt	K 7.95
» » » » april 1903	» 7.71
rž za prompt	» 6.85
» » april	» 6.67-68
koruza za maj 1903	» 5.80
koruza za julij	» 5.92
oves za prompt	» 6.38
» april	» 6.15

Žitne cene v Sisku za 50 kil.

Pšenica	K —.—
bosenski oves	» 6.40-50
sremski oves	» 6.30-40
činkvantin	» 7.50
koruza stara	» 7.40
koruza nova	» 5.80

Za nekatere kraje kaže kupiti koruzo in činkvantin kakor sploh drugo žito v Barču, ker uživajo vzlic višjim cenam, nego so v Sisku, ugodnejše železniške tarife.

Cene mlevskim pridelkom.

Vinko Majdič v Kranju.

0	1	2	3	4	5	6	6½	7	7½	8
27.90,	27.20,	26.40,	25.40,	24.40,	23.60,	22.80,	21.20,	19.40,	16.20,	11.70

Otrobi

debeli drobni

9.80, 8.60.

Cene za 100 kg, postavljeno v Kranj.

Peter Majdič v Celju.

0	1	2	3	4	5	6	6½	7	7B
27.40,	27.—,	26.50,	25.70,	25.—,	24.—,	23.—,	21.60,	20.20,	18.—

Otrobi

debeli drobni

10.— —.—

Cene za 100 kg, postavljeno v Celje.

Cene kolonijalnemu in drugemu blagu.

Sladkor, raffinade I^a K 87.50—88.—
 sladkor rezani I^a » 90 — 90^{1/2}
 za 100 kil, postavljeno v Ljubljano.

Petrolej gališki Standart White K 27^{1/2}—28^{1/2}
 » pravi ruski » 29^{1/2}—30^{1/2}
 za 100 kil s sodom vred, postavljeno v Ljubljano, za cel vagon

Kava Santos Superior K 44.—
 » Good Average » 38.—
 » Regular » 37.—
 » iz Zah. Indije po kvaliteti do » 145.—
 » Guatemala do » 128.—
 » Portorico do » 90.—
 » Rio Lavé do » 75.—
 » Java rumena do » 120.—
 za 50 kil, postavljeno v Trst.

Ažija za mesec januar 19^{1/2} v zlatu.

Riž Rangoon K 21 do 32.—
 » Bassein » 21 » 32.—
 » Moulmein » 21 » 34.—
 Riž Arracan » 21 » 29.—
 » Japan, primanjkuje » 42 » 43.—
 » Glacé laški » 44 » 56.—

za 100 kil, postavljeno v Trst ali Reko.

Slive bosenske, uzančne K 29.—
 » » po 125 komadov » 32.—
 » » » 115 » » 35.—
 » » » 95 » » 42.—
 » » » 80 » » 48.—

za 100 kil, postavljeno v Ljubljano.

Svinjska mast K 75.— do 75.^{1/2}
 Slanina štiridelna » 48.50 » 51.—
 za 50 kg, postavljeno v Ljubljano.

Jedilno olje, laško K 86.— za 1903. l. za 100 kil — franko
 sod — postavljeno v Trst.

Ripsovo olje 79 do 80 K.— za 100 kil, postlavjeno v Ljubljano.

Slovenske trgovce in industrijalce vabimo najvljudneje, da se obilo poslužujejo našega lista za svoje oglase. Cenjene bralce „Narodnogospodarskega Vestnika“ pa prosimo, da se, naročajoč pri tvrdkah, ki inserirajo v našem listu, blagovolijo nanašati na naš list in da po kavarnah in gostilnah, v bralnih in izobraževalnih društvih in čitalnicah vedno in vedno zahtevajo in blagohotno priporočajo „Narodnogospodarski Vestnik“.

Uredništvo in upravništvo.

Uvod v narodno gospodarstvo.

Priredil

po Maurice Blocku Vekoslav Kukovec.

Cena: 1 K, po pošti 10 h več.

Knjiga se dobiva pri L. Schwentnerju v Ljubljani in M. Neratu, ravnatelju v Mariboru, Kokoscheggstrasse.

Prodaja trgovine.

Velika tvrdka v Žalcu proda svojo trgovino z mešanim blagom.

Pojasnila daje in ponudbe sprejema „Slovensko trgovsko društvo Merkur“ v Ljubljani.

Nova trgovina.

Usojava se vljudno naznaniti, da sva otvorila popolnoma novo urejeno

trgovino z manufakturnim blagom
na Sv. Petra cesti št. 4.

Priporočujoč se za obilen obisk, zagotavljava solidno in točno postrežbo ter beleživa z odličnim spoštovanjem

Kotzbek & Kostevc.

Cene najnižje.

Samo pristno blago.

<p>Gostilna</p> <p>I. KENDA</p> <p>Židovska steza št. 1</p> <p>Ljubljana</p>	<p>„Pri Gambrinu“.</p> <p>❖ Shajališče ❖</p> <p>trgovskih sotrudnikov.</p>
--	--

<p>„Ljubljanska kreditna banka“</p> <p>v Ljubljani</p> <p>Špitalske ulice št. 2.</p>	<p>Nakup in prodaja vseh vrst rent, državnih papirjev, zastavnih pisem, srečk, novcev, valut itd. po najkulant- nejših pogojih.</p>	<p>Posojila na vrednostne papirje proti nizkim obrestim. Zavarovanje proti kurzni izgubi. Promese k vsem žrebanjem.</p>	<p>Sprejemanje denarnih vlog na vložne knjižice, na tekoči račun in na girokonto s 4% obrestovanjem od dne vloge do dne vzdiga. Ekskompt menic najkulantneje. Borzna naročila.</p>
--	--	--	---

J. LOZAR

v Ljubljani

na Mestnem trgu št. 7

priporoča svojo

bogato zalogo turistovskih
srajc, turistovskih, kolesarskih
in lovskih dokolenic, lovskih
volnenih jopičev, zimskih in
letnih nogavic, zavratnic itd.
Fino moško perilo in spodnja
obleka.

Engelbert Franchetti

v Ljubljani na Jurčičevem trgu št. 3
priporoča

svojo elegantno in higijensko urejeno

brivnico.

Za dobro in točno postrežbo je v vsakem
oziru najbolje skrbjeno.

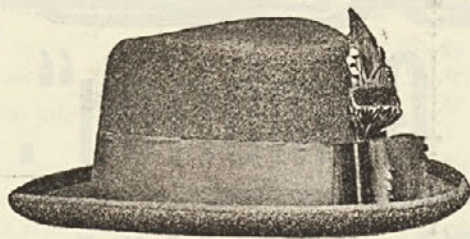
Klobuke

najnovejše

façone

priporoča

najcenejše

Blaž Jesenko v Ljubljani.

Novo!

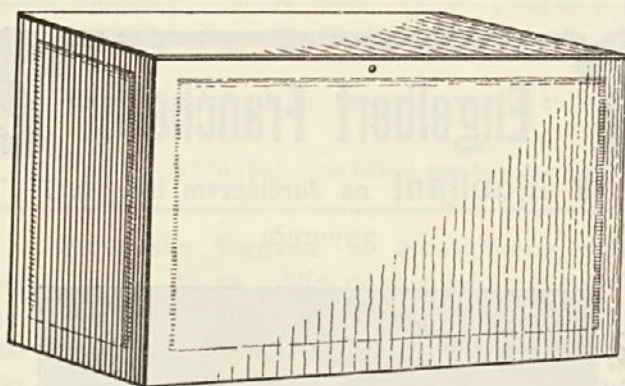
Patentirani sklopni poštni kartoni.

Doslej nedoseženi!

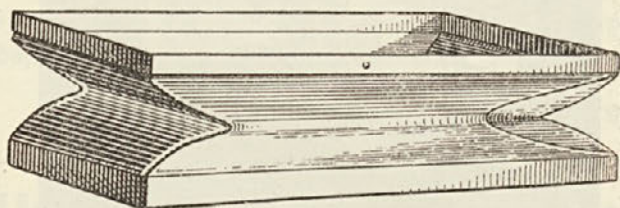
Tovarna patentiranih sklopnih kartonaž.

Josip Petrič

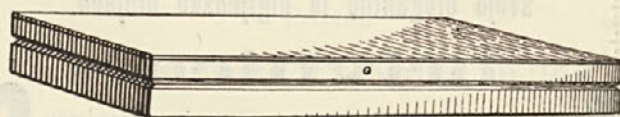
LJUBLJANA.

Karton v rabi.

Napol sklopljen karton.

Popolnoma sklopljen karton.

(80% prihranjenega prostora.)

Trgovina s specerijskim in deli-
katesnim blagom.

Zaloga raznovrstne pijače:
šampanjca, konjaka, vina, ruma,
likerja i. t. d.

* * Vinarna. * *

Kham & Murnik

Ljubljana.

Slovenci,
zahtevajte povsod

užigalice

sv. Cirila in Metoda

Zaloga pri tvrdki

Ivan Perdan

v Ljubljani.

Mizarska zadruga

v Št. Vidu pri Ljubljani

se priporoča slav-
nemu občinstvu v
naročitev

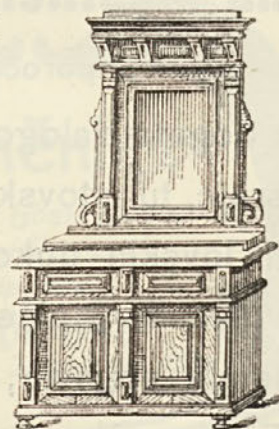
raznovrstne
temne in likane

**sobne
oprave**

iz suhega lesa, so-
lidno izdelane
po lastnih in pred-
loženih vzorcih.

V prav obilno naročitev se priporoča

Josip Arhar, načelnik.

Aug. Agnola
Ljubljana
Dunajska cesta 13.
Velika zaloga
stekla
porcelana svetilk
zreal i. t. d.
!!! Najnižje cene!!!

Reelne cene.

Klobuke
cilindre
čepice in slannike
v najnovejših faconah in v veliki
izberi
priporoča
Ivan Soklič
Klobuk za dečke od 70 kr. do gl. 2'50.
Klobuk za gospode od gl. 1'50 do 5'—.

Pod trančo št. 2.
Solidno blago.
Postaja elektr. železnice.

Stari trg št. 21. Glavni trg št. 6.
Pekarija in slaščičarna
Jakob Zalaznik.
Prodaja moke
in raznovrstnih živil.
Prodaja drv in oglja.
Stari trg št. 32.

Mizarska zadruga
v Solkanu pri Gorici na Primorskem
naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem
in založnikom pohištva, da ima
veliko zalogo
izgotovljenega pohištva
vseh slogov
v Solkanu pri Gorici na Primorskem.
Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanjo
trgovino pohištva tvrde Ant. Cernigoja v Trstu,
Via Piazza vecchia šte. 1, katero bomo vodili
pod enakim imenom. Česar ni v zalogi, se izvrši
točno po naročilu v najkrajšem času.
Cene zmerne.
Delo je lično ter dobro osušeno.

Adolf Hauptmann
v Ljubljani
na Sv. Petra cesti 41.
Tovarna
oljnatih barv, firneža, laka
in kleja.
Zaloga slikarskih in pleskarskih
predmetov.

P. n.
Vljudno naznanjam velecenjenim tr-
govcem in kramarjem ter sl. občinstvu,
da imam v priličnejše kupovanje
tovarniško zalogo vseh
izdelkov svoje tovarne
pletenin in tkanin
v Ljubljani, v Šelenburgovih ulicah št. 3,
in se najtopleje priporočam za mnogo-
brojen obisk.
Z velespoštovanjem **Dragotin Hribar.**

Vinko Majdič

lastnik valjičnega mlina v Kranju.
Priznано najboljši mliniski izdelki,
zlasti izborna pšenična moka.

Franc Čuden

priporoča

svojo bogato zalogo pravih švicarskih
ur, srebrnine in
zlatnine,

dalje kolesa
„Styria“,

francoske „Peugeot“ in druge v to
stroko spadajoče predmete.

— Ceniki zastoj in poštnine prosti. —

Najboljše

makarone in rezance

(nudeljne)

iz zajamčeno finega pšeničnega zdroba z
dodatkom svežih jajc

izdeluje

tovarna testenin

Ed. Zelenka

Ljubljana.

Poštna hranilnica ček št. 849.086.

Telefon št. 135.

Glavna slovenska hranilnica in posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

sprejema in izplačuje hranilne vloge in jih

obrestuje po $4\frac{1}{2}\%$

od dne vložitve do dne vzdiga

brez odbitka in odpovedi.

Pisarna: na Kongresnem trgu 14,
v Souvanovi hiši.

Dr. M Hudnik, predsednik.

Uradne ure od 8.—12.
dopoldne in od 3.—6.
popoldne.

Hranilnične knjižice se
sprejemajo kot
gotovina, ne da bi se
obrestovanje pre-
trgalo.

